

Променените климатични условия през последните години и проникването на нови инвазивни видове представляват заплаха както по отношение на опазването на биоразнообразието, така и за поддържане на горските насаждения в добро здравословно състояние. Установяват се нови за фауната и микотата на България насекоми вредители и гъбни фитопатогени, които оказват негативно влияние върху състоянието на горите. Новоустановени за България патогенни гъби, предизвикващи заболявания по иглолистни дървесни видове, които са с голям потенциал да причинят значителни и трайни щети, ще бъдат представени и в следващи броеве на списанието.

Загиване на летораслите на смърча и бялата мура, причинено от патогенната гъба *Sirococcus conigenus*

През 2016 г. за първи път в България е установен гъбният патоген *Sirococcus conigenus* (Ascomycota, Gnomoniaceae) по обикновения смърч (*Picea abies* L.). През 2021 – 2022 г. повреди от този патоген са наблюдавани за първи път на Балканския полуостров и по бялата мура (*Pinus peuce*). *Sirococcus conigenus* причинява загиване на леторасли, клонки и фиданки на иглолистни дървесни видове. Описан е за първи път през 1890 г. в Германия по млади леторасли на обикновения смърч. Впоследствие заболяването е съобщено и по други иглолистни дървесни видове от род *Picea*, *Pinus*, *Larix*, *Tsuga* и *Pseudotsuga* в Европа и Северна Америка, а наскоро и по *Picea spinulosa* в Южна Азия.

През март 2016 г. симптоми на заболяването, причинено от *Sirococcus conigenus*, са наблюдавани по 4-годишни фиданки от обикновен смърч в горския разсадник на Учебно-опитното горско стопанство в с. Юндола. По инфектираните фиданки са наблюдавани характерни изкривявания на засегнатите от заболяването леторасли под формата на кука, или т.нар. shepherd crook (овчарска тояга), загиване и опад-

Симптоми на заболяването по фиданки от обикновен смърч

Нови заболявания по иглолистни дървесни видове в България

Инж. Пенчо ДЕРМЕНДЖИЕВ, инж. Мария ДОБРЕВА, инж. Румен НАЧЕВ,
инж. Васил ВЕЛИНОВ – Лесозащитна станция – Пловдив, чл.-кор. проф. Георги ГЕОРГИЕВ,
проф. Маргарита ГЕОРГИЕВА – Институт за гората – БАН

ване на иглиците (сн. 1).

Въпреки че заболяването се раз-
ви в слаба степен, отделни фиданки
бяха сериозно засегнати и загива-
ха. Всички инфектирани фиданки
бяха изкоренени и доставени в Ле-
созащитна станция – Пловдив, и в
Лабораторията по фитопатология
към Института за гората – БАН, за
лабораторен анализ. Микроскоп-
ските наблюдения на изсъхнали-
те леторасли показват развитие
на голям брой черни плодни тела
(пикнидии) с размер 0.3 – 1.0 мм
(сн. 2). Конидиоспорите са без-
цветни, с вретеновидна форма и
една преграда, прави или леко
извити. При извършени допълни-
телни обследвания през 2016 г.,
както и през следващите години,
симптоми на заболяването по дру-
ги смърчови фиданки в разсадни-
ка не са наблюдавани.

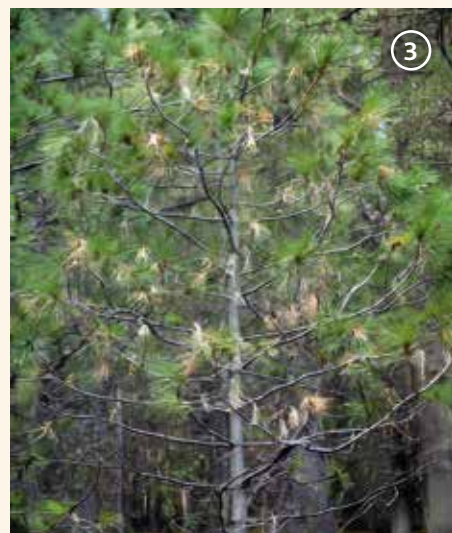
През пролетта на 2021 г.
Sirococcus conigenus е установен
за първи път в България и по бя-
лата мура (*Pinus peuce*). Симптоми
на увяхване и загиване на едного-
дишните леторасли на дърветата са
наблюдавани в горски насаждения
в планините Рила (м. Трещеник,

Паничище и Малъовица), Пирин
(м. Тодорка, х. „Вихрен“) и Витоша
(м. Голи връх).

Степента на повреда в инфекти-
раните корони на дърветата вари-
ра в широки граници (15 – 60 %), а
единични млади дървета са напъл-
но загинали. Инфектирането на
летораслите причинява изсъхва-
не и увисване на едногодишните
иглици (сн. 3). Насажденията от
бяла мура, в които са наблюдавани
повреди от патогена, са при голя-
ма надморска височина – между
1760 и 1990 метра. Плодните тела
на гъбата са установени по изсъх-
налите иглици и върху шишарко-
вите люспи на заразените дървета
(сн. 4).

Патогенът *Sirococcus conigenus*
инфектира развиващите се лето-
расли, които загиват през лято-
то. Големият брой плодни тела,
формиращи върху опадалите ши-
шарки, може да доведе до раз-
пространение на инфекцията и за-
гиването на летораслите и клоните
на по-старите дървета, както и ин-
фектиране на подраства. В горските
разсадници източници на инфек-
ция могат да бъдат заразени семе-
на или разпространените
от дъжда и вятъра спори
от инфектирани в близост
дървета. Патогенът заразя-
ва гостоприемниците при
студени и влажни условия
в началото на пролетта.

Към настоящия момент
Sirococcus conigenus причи-
нява по-сериозни повреди в
насажденията от бяла мура
в България, а при смърча
са засегнати единични фи-
данки, но заболяването не
е установено в зрели на-
саждения. Фитопатогенна-
та гъба има потенциал да
причинява сериозни по-
вреди по широк кръг игло-

Загинали леторасли на бяла мура
в резултат на инфектиране
от *Sirococcus conigenus*

Плодни тела (пикнидии) на
Sirococcus conigenus по шишарки
и иглици на бяла мура

Плодни тела (пикнидии) на *Sirococcus conigenus* по фиданка от обикновен смърч

листни видове както в разсадници
и млади култури, така и в зрели
гори, и по декоративни дървета в
градски райони.